

Memo

Van: Hans Wijnants
Aan: Gemeenteraad Noordoostpolder
Onderwerp: Effecten Maritieme Servicehaven FlevoPort
Datum: 25 februari 2015

Inleiding

Tijdens de begrotingsbehandeling op 10 november 2014 heeft u een motie aangenomen met betrekking tot de Maritieme Servicehaven FlevoPort. In deze motie verzoekt u het college om:

1. proactief te werken aan het betrekken van bedrijven uit Noordoostpolder bij de ontwikkeling en realisatie van de haven;
2. samen met hen concreet te maken wat de winst voor Noordoostpolder is van de realisatie van de Maritieme Servicehaven;
3. de raad over de voortgang hiervan te informeren voor 1 maart 2015 of zoveel eerder als mogelijk.

In deze memo geeft het college een reactie op uw verzoeken in de motie.

Bijeenkomst 19 februari

Op 19 februari 2015 is er een bijeenkomst georganiseerd in samenwerking met de ondernemersverenigingen BAN en OVG, over de effecten van de Maritieme Servicehaven voor de gemeente Noordoostpolder. Rond de 60 ondernemers en raadsleden hebben op deze avond meegedacht met de gemeente en zich, onder leiding van wethouder Wijnants, laten informeren over de laatste stand van zaken. De bijeenkomst was tevens de aftrap van de NOPTALKS, het nieuwe instrument van de afdeling Economische Zaken. NOPTALKS informeert, deelt kennis en verbindt ondernemers. De volgende sprekers hebben deze avond een inhoudelijke bijdrage geleverd:

- Jaap Brink namens het consortium FlevoPort over de huidige stand van zaken;
- Daan Balk namens Balk Shipyards over de reden waarom zij participeren in het consortium FlevoPort;
- Willemien van Putten namens de Ondernemersvereniging Groendorpen;
- Fokke Hoekstra namens Bedrijven Actief Noordoostpolder;
- Twan Hakvoort namens 'T Voorhuys over de kansen voor de horeca en de verblijfsrecreatie;
- Durk Bijma namens ROC Friese Poort over de kansen voor het onderwijs;
- Arnold Vaandrager namens VABO Composites over de kansen voor de maakindustrie en composieten.

De uitkomsten van deze bijeenkomst zijn inhoudelijk verwerkt in deze memo en daarnaast wordt er een videocompilatie gemaakt van de avond.

Achtergrondinformatie Maritieme Servicehaven FlevoPort

Zeven maritieme bedrijven uit Urk hebben zich verenigd in een consortium met de naam Flevo Port. Deze bedrijven zijn, in overleg met de gemeenten Urk en Noordoostpolder en provincie Flevoland, een proces gestart om te komen tot realisatie van een Maritieme Servicehaven. In 2013 en 2014 is uitvoerig onderzoek gedaan naar de haalbaarheid, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid hiervan. De resultaten en bevindingen van de verkenning zijn in november 2014 in de commissie BFE gedeeld met de gemeenteraad.

Profiel van de haven

Net als de verbreding van de N50/A50 (waar de gemeente Urk ook een forse bijdrage aan heeft geleverd) en de realisatie van de Ramspolbrug is de komst van een haven versterkend voor de economische infrastructuur van Noordelijk Flevoland. In het geval van de Maritieme Servicehaven betekent dit de infrastructuur over water. Maandelijks varen er 2000 schepen langs de kust van Urk en Noordoostpolder. Met de terugloop van werkgelegenheid in de Visserijsector is de ontwikkeling van perspectief op maritiem gebied van groot belang. Met de haven kunnen Urk en Noordoostpolder zich verder positioneren als "maritiem steunpunt" in Noord-Nederland. Daarmee is dit gebied een belangrijk voorportaal van de havens in Kampen, Zwolle en Meppel.

Er is echter één verschil met bovengenoemde havens. In de verkenning is vorig jaar duidelijk naar voren gekomen dat de Maritieme Servicehaven hoofdzakelijk voor maritieme activiteiten (bijvoorbeeld scheepsbouw) mag worden gebruikt. Op- en overslag, oftewel een logistieke functie, mag niet concurrerend zijn met de ontwikkeling van Flevokust in Lelystad.

Betrokkenheid bedrijven uit Noordoostpolder bij ontwikkeling en realisatie

Al redelijk snel in de verkenning naar de haalbaarheid, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid is het bedrijfsleven uitgenodigd om mee te praten over de kansen voor Noordoostpolder. Deze bijeenkomst was in mei 2014. Een aantal bedrijven is gericht uitgenodigd en daarnaast is ook een uitnodiging uitgegaan naar de ondernemersverenigingen BAN en OVG. Op 19 februari 2015 is dus opnieuw een bijeenkomst georganiseerd waarin is gesproken over de effecten voor de gemeente Noordoostpolder.

"Er liggen prachtige kansen om nog meer met composiet te doen in de scheepsbouw"

(Arnold Vaandrager, VABO Composites)

Winst voor Noordoostpolder

De conclusie van onderwijs, bedrijfsleven en ondernemersverenigingen is dat de meerwaarde van de ontwikkeling van de haven voor Noordoostpolder vooral betrekking heeft op:

- 1) economische structuurversterking en cross-overs
- 2) werkgelegenheid
- 3) toeleveranciers
- 4) bedrijven vestigen zich op grondgebied Noordoostpolder

"We moeten niet in problemen denken maar in kansen"

(Fokke Hoekstra, Bedrijven Actief Noordoostpolder)

1) Economische structuurversterking en cross-overs

Een kans die er voor Noordoostpolder ligt, is het leggen van verbindingen tussen de economie van Noordoostpolder en de economie van Urk. De gemeente heeft hierin een belangrijke verbindende rol. Het gaat bijvoorbeeld om het verbinden van de bedrijven in de maakindustrie en composiet in Noordoostpolder met de maritieme industrie op Urk. Zo wordt er op dit moment door VABO meegedacht om een stuurhut van composiet te ontwikkelen voor een maritiem bedrijf op Urk. Ook wordt de toepassing van composiet op schepen breder onderzocht. Door gebruik van composiet wordt het schip lichter wat een positieve invloed heeft op het verbruik. Ook worden er combinaties gelegd tussen bedrijven op het Geomatica Business Park en de maritieme sector gericht op het gebruik van satellietinformatie. Er liggen kansen om dit nog verder te ontwikkelen. Er ligt ook een belangrijke taak voor de ondernemers zelf om hier op in te springen.

"Er liggen kansen om jongeren op te leiden voor werk in Noordelijk Flevoland. Noordoostpolder moet zich echter niet alleen focussen op de agrarische sector maar proberen breder te kijken"

(Durk Bijma, ROC Friese Poort)

Met de aanwezigheid van ROC Friese Poort in zowel Emmeloord als op Urk liggen er kansen om jongeren ook gericht op te leiden en stage te laten lopen in de sectoren waar Noordelijk Flevoland sterk in is. Door de vraag vanuit de maritieme sector is er meer reden om de technische opleidingen te verbreden. Niet alleen landbouwmechanisatie maar ook maritieme techniek in combinatie met bijvoorbeeld composiet.

2) Werkgelegenheid

De ontwikkeling van de Maritieme Servicehaven levert directe werkgelegenheid op. Door FlevoPort is berekend dat door de komst van de haven ruim 200 extra directe arbeidsplaatsen worden gerealiseerd en 130 indirecte arbeidsplaatsen. Dit is een forse stijging. Bij de bedrijven die het consortium FlevoPort vormen zijn ongeveer 10%-20% van de personeelsleden afkomstig uit de gemeente Noordoostpolder. Op het moment dat deze ontwikkeling niet van de grond komt is er een reële kans dat een aantal bedrijven er voor kiest om zich elders te vestigen, buiten Noordelijk Flevoland.

"Als er meer en grotere schepen komen dan liggen er kansen voor bijvoorbeeld schilders, stukadoors, metaalbedrijven en installateurs"

(Daan Balk, Balk Shipyards)

3) Toeleveranciers

Met de komst van de haven komen er nog meer en nog grotere schepen in de Maritieme Servicehaven. Dit betekent meer kansen voor de maak- en composietbedrijven in Noordoostpolder. De bedrijven in het consortium FlevoPort werken vaak al samen met bijvoorbeeld uitzendbureaus of bedrijven uit de metaal- en composietsector in Noordoostpolder. Dit resulteert in directe en indirecte werkgelegenheid voor bedrijven in onze gemeente.

De houding tussen het bedrijfsleven Urk en Noordoostpolder is sterk veranderd. Zij ontmoeten elkaar in meerdere overleggen en trekken samen op als het gaat om de versterking van de economie van Noordelijk-Flevoland. Urker ondernemers denken niet vanuit een eiland, maar zijn juist zijn erg internationaal gericht.

4) Bedrijven vestigen zich op grondgebied Noordoostpolder

Een aantal bedrijven gaat zich vestigen in de gemeente Noordoostpolder omdat (een deel van) de haven op ons grondgebied wordt gelegd. In de huidige situatie komt de haven zelfs volledig op grondgebied Noordoostpolder te liggen. Afhankelijk van de discussie over de BARRO (elke gemeente mag maar 5 hectare buitendijks ontwikkelen) kan de haven ook voor 50% op grondgebied Noordoostpolder en 50% grondgebied Urk komen te liggen. Dit wordt momenteel nader onderzocht.

Dat betekent dat de haven ook OZB-inkomsten voor de gemeente gaat opleveren. Een hele voorzichtige eerste schatting laat zien dat dit ongeveer € 40.000 per jaar bedraagt bij volledige vestiging op ons grondgebied. Met de gemeente Urk moeten in het vervolgtraject uiteraard nog afspraken worden gemaakt over de verdeling van de kosten en inkomsten.

Relatie met Flevokust

De ontwikkeling van een Maritieme Servicehaven in Noordelijk Flevoland mag niet concurrerend zijn met Flevokust. Dat betekent dat het voor bedrijven uit de gemeente Noordoostpolder, bijvoorbeeld in de logistieke sector en agrofoodsector, minder interessant is om in deze fase in deze ontwikkeling te participeren. In beginsel stimuleren we dus de verdere ontwikkeling en uitbreiding van de zeven maritieme bedrijven die het initiatief zijn gestart. Vooralsnog liggen er alleen kansen voor bestemmingsverkeer voor de op- en overslag van vis voor een van de deelnemende participanten binnen FlevoPort.

Conclusie

Samen met het onderwijs, ondernemersverenigingen en ondernemers is op 19 februari geconstateerd dat het belangrijk is voor de economische structuur van Noordelijk Flevoland dat de Maritieme Servicehaven er komt. Het levert werkgelegenheid op, er kunnen cross-overs ontstaan, toeleveranciers krijgen meer werk en liggen er kansen voor het onderwijs.

Tot slot moet voorkomen worden dat de bedrijven uit het consortium zich elders gaan vestigen. Verdere ontwikkeling en uitbreiding van bedrijvigheid moet dus plaats gaan vinden in Noordelijk Flevoland.

Hoe ziet het proces er nu verder uit

Op dit moment wordt toegewerkt naar een hoofdlijnenovereenkomst tussen FlevoPort, gemeente Urk, gemeente Noordoostpolder en de provincie Flevoland. In deze overeenkomst worden inhoudelijke afspraken gemaakt over onder andere verantwoordelijkheden, procedures en subsidies. Zo moet gekeken worden hoe de Zuiderzeelijngelden ingezet kunnen worden voor concrete effecten in Noordoostpolder. Omdat hier de kaders voor de toekomst van de Maritieme Servicehaven worden bepaald moet de raad hier een besluit over nemen. Met de georganiseerde bijeenkomst op 19 februari en deze memo zijn de (mogelijke) effecten van de haven in kaart gebracht en is antwoord gegeven op de motie.

"Als Noordelijk Flevoland moeten we nog meer aandacht hebben voor kansen op het gebied van internationale handel"

(Willemien van Putten, OVG)

Voordat de hoofdlijnenovereenkomst het besluitvormingsproces in gaat moet het consortium FlevoPort eerst een sluitende business case overleggen en een gedegen ondernemingsplan opstellen. Hiermee moet er ook een antwoord komen op het gat in de begroting die tijdens verkenning is vastgesteld. Deze afspraak is gemaakt in de onlangs ondertekende intentieovereenkomst. De business case, het ondernemingsplan en de hoofdlijnenovereenkomst zijn, samen met deze memo, de onderleggers voor besluitvorming in de raad over de rol van de gemeente Noordoostpolder in het kader van de Maritieme Servicehaven FlevoPort.

*"Als het regent op Urk
dan druppelt het ook in
de Lange Nering in
Emmeloord, daar heeft
de horeca baat bij"*

*(Twan Hakvoort, 't
Voorhuys)*